

Mircea ALBULESCU

Mircea RUSU

Doina MODOLA

Nu e numai libertatea, e recepțiunea...

Piesă de factură romanească (șase acte, 12 tablouri), inspirată de istoria unui caz real de declasare și simulacru de sinucidere, care a stârnit un scandal de răsunet la timpul său, *Cadavrul viu* de Lev Nikolaevici Tolstoi este pentru regizorul contemporan un text solicitant și incitant, deopotrivă ca tablou de epocă, studiu general uman, operă surprinzător modernă, anticipativă. Între aceste chemări, până la un punct divergente (și, oricum, nesudate – încă – în montare), Gelu Colceag a realizat un spectacol eclectic și colorat, în manieră acut contrastivă. Regizorul a îmbogățit textul piesei (tradus de Al. Kirițescu și Tamara Gane) cu secvențe din *Sonata Kreutzer*, *După bal*, *Moartea lui Ivan Illici*, *Hagi Murad* și *Părintele Serghi* – fructificate, mai ales, în prima parte – considerând, pe bună dreptate, ca ipostazierile *omului de prisos*,

ce populează literatura tolstoiană, sunt revelatoare pentru fiziologia categoriei *cadavrului viu*. La țigani, așadar, *Feodor Vasilevici Protasov (Fedea)* a apărut înconjurat de semenii săi de diverse vârste, cu varii ocupații și biografii, mânați de același instinct al autodistrugerii și morții, de aceeași irosire a lucidității și energiei în aburii alcoolului, plăcerii, deznădejdiei. Tânjind după ochi negri sau lăsându-și sufletul absorbit lănced de armoniile deșarte, filosofând steril sau jucând la ruleta rusească, ei au ales aceeași cale a sinuciderii lente și aleatorii. Cufundându-se treptat în neant, dispar ca identități și ființe sociale. Recursul la proza lui Tolstoi a dat substanțialitate eroilor secundari, scoțându-i din simpla schiță a conturului (din piesă), asigurând, în același timp, în revelațiile și faptele lor, suportul dramatic al primei părți

și motivând – măcar într-o măsură – amploarea manifestărilor corului. Muzica lui Nicu Alifantis, bine interpretată de grupul coral *Da capo* (dirijor: Claudia Gherga), condus coregrafic cu discreție de Roxana Colceag, a devenit (oarecum, în exces) partener în conflict, o mreață bine pusă la punct să stoarcă bani și să ia mințile, într-o industrie a seducției. Făcându-și brusc apariția pentru a zădărnici orice solie din lumea de afară, ori dispărând la momentul potrivit, corul provoacă, răspunde, ispitește, lansează „vedetele” în clinchet de brățări și unduiri de șarpe. Creează acea tensiune magică subtilă, ce se confundă cu patima și topește voința.

În această baie fermecată (menită și publicului) vegetează întreprinzătorul falimentar *Korotkov* (Doru Ana), pândit de apoplexie, avocatul *Petrușin* (Mihai Niculescu) timidul și himericul poet *Stahovici* (Gavril Pătru) și liber cugetătorul nihilist *Ivan Petrovici Aleksandrov* (Alexandru Bindea). Se trezesc din buimăceală, se avântă subit, apoi recad în pâcla neființei, ascuțindu-și, din când în când, dorința de a trăi cu primejdia pieririi. Toți, în frunte cu *Protasov* – și acesta e meritul regiei –, mărturisesc străfundurile temperamentale ale lui Tolstoi, frământările sale, tentațiile, căderile, fuga. Dar ansamblul, ispitit de exotism, nu atinge nici profunzimea, nici încrâncenarea marii drame.

În scâncetul lui *Fedea*, în râsul său epuizat, stăruie vraja fără nume ce cheamă sufletul spre nicăieri. Admirabil în prima parte a spectacolului, în toate eschivele de la viața conjugală, cu zâmbetul cuceritor și echivoc, amețit de fascinația pierzaniei, afectuos și lunecos, Mircea Rusu s-a priceput magistral să existe chiar în afara cuvintelor, să motiveze iubirea iertătoare a soției, să ocolească elegant „capcanele” redresării. În partea a doua, însă, progresiva erodare interioară, exactă, dar ternă, redusă, a fost lipsită de ambiguitatea tensionată, de oscilațiile ample care asigură factura tolstoiană a eroului. *Omul de prisos* mai adastă în iluzia trăirilor, a chemărilor contrarii, înainte de a fi absorbit de neant.

Fascinat de libertate, soarbe cu nesaț necuprinsul, înainte de a se rostogoli în gol.

Decupat în tablouri cu imagini remarcabile și o scenografie expresivă și luxoasă (decoruri: Ștefan Caragiu; costumele: Florilena Popescu Fărcășanu), spectacolul, bine ritmat, coerent, pune, mai întâi, în contrast, traiul așezat, cam anost și nu lipsit de necazuri al Protasovilor, cu voluptățile vieții fără griji. Apoi, fluența e fracturată. Cadrele se succed, rând pe rând, aerate, definite, strălucitoare (salonul Kareninilor cu mobilier elegant, portrete de familie, nelipsitul pian sau cel în care personaje albe, în dantele vorbesc ca în vis), ori apăsătoare, agitate, pustiite (odaia lui *Fedea*, rămas fără bani), ca și spațiile marcate „în mers”, în laterale sau proscenium (întâlniri pasagere, vești, procesul final, în care e implicată și sala). Ele refac narativitatea multispacială și dinamică a desfășurării spectaculare – o lume ușor artificială, desprinsă, parcă, din prea multe, prea felurite romane, filme, tablouri de epocă.

Uneori, soluțiile sunt romanțioase și facile, ca prezența scenică a lui Tolstoi însuși, confesor al protagonismului în ceata vagabonzilor pripășiți sub o ruină, ori siluetele crailor mateini, depărtându-se în ninsoare.

Interpretarea stanislavskiană însă, nu lipsită de ironie și de momente de distanțare, creează, cu fiecare apariție actricească, indiferent de întinderea rolului, un portret, o prezență, un caracter. Scurtele intervenții ale Simonei Bondoc (*Anna Pavlovna*, mama *Lizei*) au concentrat, cu umor și autoritate, în câteva gesturi și inflexiuni vocale, îngrijorarea maternă și pragmatismul salvator. Impunătoare, grațioasă, elegantă, Ilinca Tomoroveanu și-a ridiculizat, insesizabil, ușor, personajul, în cochetărie și în efuziuni. Într-un timp al derutei artei actricești, educația și distincția societărilor primei noastre scene se convertesc în bun reper. Tinerele interprete și-au conturat rolurile cu unele nesiguranțe (Dana Măgdici – *Liza*) și cu unele excese (Maria Popistașu – *Sașa*), susținându-le, totuși, în interior. Plastică în atitudinea

corporală, în mișcare și dans, izbutită în cântec, Maria Buză n-a reușit să dea glas iubirii devotate, sărăcind drama de unul dintre pilonii ei. Puritatea și sinceritatea *Mașei* l-au sedus pe *Fedia*, făcându-l mai bun și dându-i măsura minciunii convenționale în care trăia, determinându-l să fie generos cu placizii îndrăgostiți (soția și prietenul lui) cărora le-a restituit libertatea și fericirea, chiar dacă el mai întârzie să moară. Răsuflă ușurat că se simte el însuși liber și, poate, se grăbește să-și ia viața și din cauza perspectivei de a reintra în lanț (prin reoficializarea căsătoriei).

Înnoit ca interpret, Marius Bodochi – sobru, reținut, prezentabil – a întruchipat un *Karenin* credibil, echilibrat și statornic în sentimente, ce poate inspira regrete târzii și înflăcărări recuperatorii. Mai puțin convingător a fost Marius Florea Vizante (*Procurorul*) al cărui chip prea tânăr nu conferă greutate rechizitoriului.

Într-o formă foarte bună l-am reîntâlnit pe Mircea Albulescu, un prinț *Abrezkov* înțelegător și viguros, prevenitor și delicat,

îndrăgostit de-o viață de aceeași femeie și gravitând devotat în jurul ei, mucalit și de caustic, atent la nuanță.

În tot, *Cadavrul viu* e un spectacol pe placul publicului, cam compozit și inegal, dar cu idei interesante, cu interpreți remarcabili și cu sensibile semne de creștere și armonizare în timp. Dacă nu va ceda tentației scilpirilor calpe.

Teatrul Național „I.L. Caragiale” București – Cadavrul viu – de L.N. Tolstoi. Traducerea: Al. Kirijescu și Tamara Gane. Versiunea scenică și regia: Gelu Colceag. Asistent de regie: Emil Gaju. Decoruri: Ștefan Caragiuz. Costumele: Florilena Popescu Fărcășanu. Coregrafia: Roxana Colceag. Muzica: Nicu Alifantis. Pregătirea vocală: Constantin Gabor. Distribuția: Mircea Rusu, Dana Măgdici, Simona Bondoc, Maria Popistașu, Marius Bodochi, Ilinca Tomoroveanu, Mircea Albulescu, Maria Buză, Mihai Perșu, Ileana Iordache. Emil Gaju, Emil Mureșan, Doru Ana, Marcelo Sebastian Cobzariu, Mihai Niculescu, Gavril Pătru, Alexandru Bindea, Grigore Nagacevschi, Emil Mureșan, Adrian Drăgușin, Marius Florea Vizante, Alexandru Hasnaș, Mircea Cojan, Marin Negrea, Liviu Crăciun, Catița Ispas, Raluca Petra, Natalia Călin, Afrodita Androne. Cu participarea coralei *Da capo*. Data premierei: 4 aprilie 2001.

Delia VOICU

Un puzzle complicat

O dată cu ultima zăpadă a venit în Capitală, cu ultimul său spectacol – *Epilog* de Ștefan Caraman –, echipa Teatrului „Urmuz” din Tulcea. Drumul a însemnat, negreșit, o victorie eroică în lupta cu nămeții, mai ales în condițiile în care, a te deplasa prin București era, în acele zile, o aventură riscantă. Și riscul a fost, din păcate, gratuit.

Șirul lung al neajunsurilor montării pornește de la text: dialogurile filosofarde, inconsistente și neelaborate (nici ideatic, nici stilistic) se desfășoară pe un ton agresiv, într-un registru vulgar, „împrumutând” teme care s-au dezbătut, cu talent, în literatura universală, dar și în cea românească. De această scriere, Gavriil Pinte pare, însă, de-a dreptul îndrăgostit, din moment ce a mai montat-o de două ori – la Teatrul Național Radiofonic și într-un atelier, la *Dramafest*.

Povestea tragică și absurdă a unor naufragiați ce se confruntă cu iminența morții este conturată cu dificultate, regizorul, scenograful și actorii furnizând doar segmente dispartate ale firului epic. Alte „fragmente” există într-un articol de ziar cu iz de epocă, folosit drept caiet-program, intitulat (crudă autoironie!) „Epilog. Publicațiune de doi bani”. Informația se reconstitue greu, ca într-un puzzle complicat și, aș adăuga, inutil.

Teatrul „Urmuz” din Tulcea – Epilog de Ștefan Caraman. Regia: Gavriil Pinte. Asistența de regie: Cătălina Cristea. Scenografia: Roxana Ionescu. Muzica: Cristlan Târnovețchi. Cu: Veronica Gheorghe, Rodica Blstriceanu, Vitalie Ursu, Voicu Hetel, Ion Dore, Tudor Gheorghe. Data premierei: 17 decembrie 2000.